

Idem confirmat S. Bonaventura in 4. Sententiis, dist. 17. p. 2. art. 2. q. 4. ubi explicans hanc s. Augustini Sententiam: *Nemo peccati confiteri nisi suscitatus; quia a mortuo, velut qui non est, perit confessio: respondet: Dicendum quod vocat suscitatum, dispostum per caritatem, qui jam incipit suscitar, cum alterius dolorum. Et in Confessione plerumque recipit vitam. Idemque S. Thomas fons est q. 7. Supplementum, art. 1. dicentis in Responsione ad secundum. Confessio presupponit caritatem, quia quis vivus effectus. Contrito autem est, in qua datur caritas.*

PROPOSITIO III.

Attritus naturalis non sufficit, etiam cum Sacramento, ad hominem Deo reconciliandum.

Pelagiiana est illa propositio Motifina in confessione: *Attrito naturalis in cordis q. 15. art. 13. difp. 7. Tunc tamen amorem, cum solo conseruari naturali, elicere potest adam. Contritio non naturalem.*

Hanc autem Attritionem etiam cum Sacramento non sufficit ad hominem Deo reconciliandum, probant Scripturae Sacrae testimonia, quibus vera conversionis ad Deum ex toto corde necessaria significatur ad remissionem peccatorum ostenduntur. Ezechiel. 18. *Convertiscisti eum a peccato Parentem ab omniis iniuriosis vestris, & non eris vobis in ruinam iniquitatis. Etc. 33. Si impius non fuerit conversus via sua mala, ipsa iniquitas tua morietur. Ierem. 19. Queritis me, & inventietis, cum quereritis me in toto corde vestro. Ioch. 2. Convertiscisti ad me in toto corde vestro... Scindite corda vestra, & convertimini ad Dominum, quia benignus, & misericors est. Act. 2. Parentem, & convertimini, ne delectetur peccata vestra. Et ad Cor. 7. Quia secundum Deum tristitia est, Parentem in seculum habet operari. Sed qui Attritionem naturalem solum habet de peccatis, non convertitur ad Deum ex toto corde, nec eius tristitia secundum Deum est, cum infideles, & impii de peccatis dolent: & ita dolerit Antichristus, ut habetur 2. Machabaeus. 9.*

Præterea. Contrito quovis tempore fuit ad peccatoris justificationem necessaria: ut docet Concilium Tridentinum: *Attritio naturalis non est contra contrito, cum non sit Deum in corde. Et deinde postmodum, ut docet Concilium Tridentinum: *Attritio naturalis, modo honestam, Et Clericus Gallicanus in Conventu generali anni 1700. hanc propositionem judicavit, ac declaravit Hæreticum.**

PROPOSITIO IV.

Attritus, qua quis dolet de peccato, quatenus Dei offensas, non tamen absolutas, & efficaci voluntate, non sufficit, etiam cum Sacramento, ad justificationem peccatoris.

Hæc enim Attrito peccandi voluntatem, & affectum non excludit, adeoque non est verus Dolor, & determinatio de peccato commissi, cum proprieitate non peccandi decerto, nec vita veteris edidit, & vita nova propositum, & inchoationem continet; que necessaria sunt omnino ad Contractionem tam perfectam, quam imperfectam, quæ dicitur Attrito. Unde & usurari, & concubinari, aliquæ peccati mortali habitu, consuetudine, & occasionibus implicati, dolent interdum de peccato, quatenus Dei offensa est, non tamen absolute, sed insufficiunt dimitatas, & suspensas voluntates, quæ velletis nuncupari solet; quibus tamen inutilis est hujusmodi dolor, quia in peccatis nihilominus perseverant, & cum Dei vocem interior loquenter audierint, cor da sua finit obdatur fallacia peccati.

PROPOSITIO V.

Attritus ex surpiditudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ, & penarum mutu concepta utilis est, & ad justificationem disponit.

Geheuna, hæc peccata zeterna timorem ex fide conceperunt utilem esse, & ad justificationem disponere, proba illud Scriptura Sacra oraculum, *Timor Domini expellit peccatum: nam qui sine timore est, non poterit iustificari.*

Ecc. 2.

*car. Unde Christus ad timorem Dei poenas æternas justitio judicio peccatorum infligentis, homines adhortatur, Matthei 10. *Timore eum, qui potest, & animam, & corporis perdere in gehennam.**

Id confirmat S. Aug. Sec. 161. alias 18. *De Verbis Apo-*
stoli, & 2. Modo (inquit) cum dicas mihi gehennam timet, Constitu-
re timor, in alterum non timet: quid dilatatur sum? nis.

Male timet, eave timet? Non audio, quandoquidem iste
Dominus, ablatu timore, subiect timorem; & ait, ubi di-
xit, Nolite timere eum, qui corpus occidunt, & pollici Mat. 10. 28.

non habent, quid faciant: sed eum timete, qui haberet po-
litatem, & corpus, & animam occidere in gehennam

ignis: ita dico vobis, hunc timete. Cum ergo Dominus

timorem incusserit, & repente verbum damnationem ge-
minaverit, dilatetur ego sum: Male timet? Ita non dicam. Attrito

Plane timet, nihil melius timet; nihil est, quod magis ti-
meret debeat. Sed interrogo, si tenor videtur Dei, quan-

do facias, ne quisquam te convertere in iudicio illius, i-
facie? Te vide. Non enim potes ad verba omnia mea

respondere, iesu responde. Facie? Si faceres, ergo po-

niam timet, castitatem nondum amas, caritatem nondum ha-

bet; servitum timet; formido est malum, nondum dilectio boni.

Sed time tamet, ut ista forma custodias, ut perducas ad Timor di-

damnationem. Timor enim iste, quo gehennam timet, & ideo ponit ad di-

litionem.

Timor enim iste, quo gehennam timet, & ideo ponit ad di-

litionem.

Malum timet, nihil melius timet; nihil est, quod magis ti-

meret debeat. Sed interrogo, si tenor videtur Dei, quan-

do facias, ne quisquam te convertere in iudicio illius, i-

facie? Te vide. Non enim potes ad verba omnia mea

respondere, iesu responde. Facie? Si faceres, ergo po-

niam timet, castitatem nondum amas, caritatem nondum ha-

bet; servitum timet; formido est malum, nondum dilectio boni.

Sed time tamet, ut ista forma custodias, ut perducas ad Timor di-

damnationem. Timor enim iste, quo gehennam timet, & ideo ponit ad di-

litionem.

Timor enim iste, quo gehennam timet, & ideo ponit ad di-

litionem.

Malum timet, nihil melius timet; nihil est, quod magis ti-

meret debeat. Sed interrogo, si tenor videtur Dei, quan-

do facias, ne quisquam te convertere in iudicio illius, i-

facie? Te vide. Non enim potes ad verba omnia mea

respondere, iesu responde. Facie? Si faceres, ergo po-

niam timet, castitatem nondum amas, caritatem nondum ha-

bet; servitum timet; formido est malum, nondum dilectio boni.

Sed time tamet, ut ista forma custodias, ut perducas ad Timor di-

damnationem. Timor enim iste, quo gehennam timet, & ideo ponit ad di-

litionem.

Malum timet, nihil melius timet; nihil est, quod magis ti-

meret debeat. Sed interrogo, si tenor videtur Dei, quan-

do facias, ne quisquam te convertere in iudicio illius, i-

facie? Te vide. Non enim potes ad verba omnia mea

respondere, iesu responde. Facie? Si faceres, ergo po-

niam timet, castitatem nondum amas, caritatem nondum ha-

bet; servitum timet; formido est malum, nondum dilectio boni.

Sed time tamet, ut ista forma custodias, ut perducas ad Timor di-

damnationem. Timor enim iste, quo gehennam timet, & ideo ponit ad di-

litionem.

Malum timet, nihil melius timet; nihil est, quod magis ti-

meret debeat. Sed interrogo, si tenor videtur Dei, quan-

do facias, ne quisquam te convertere in iudicio illius, i-

facie? Te vide. Non enim potes ad verba omnia mea

respondere, iesu responde. Facie? Si faceres, ergo po-

niam timet, castitatem nondum amas, caritatem nondum ha-

bet; servitum timet; formido est malum, nondum dilectio boni.

Sed time tamet, ut ista forma custodias, ut perducas ad Timor di-

damnationem. Timor enim iste, quo gehennam timet, & ideo ponit ad di-

litionem.

Malum timet, nihil melius timet; nihil est, quod magis ti-

meret debeat. Sed interrogo, si tenor videtur Dei, quan-

do facias, ne quisquam te convertere in iudicio illius, i-

facie? Te vide. Non enim potes ad verba omnia mea

respondere, iesu responde. Facie? Si faceres, ergo po-

niam timet, castitatem nondum amas, caritatem nondum ha-

bet; servitum timet; formido est malum, nondum dilectio boni.

Sed time tamet, ut ista forma custodias, ut perducas ad Timor di-

damnationem. Timor enim iste, quo gehennam timet, & ideo ponit ad di-

litionem.

Malum timet, nihil melius timet; nihil est, quod magis ti-

meret debeat. Sed interrogo, si tenor videtur Dei, quan-

do facias, ne quisquam te convertere in iudicio illius, i-

facie? Te vide. Non enim potes ad verba omnia mea

respondere, iesu responde. Facie? Si faceres, ergo po-

niam timet, castitatem nondum amas, caritatem nondum ha-

bet; servitum timet; formido est malum, nondum dilectio boni.

Sed time tamet, ut ista forma custodias, ut perducas ad Timor di-

damnationem. Timor enim iste, quo gehennam timet, & ideo ponit ad di-

litionem.

Malum timet, nihil melius timet; nihil est, quod magis ti-

meret debeat. Sed interrogo, si tenor videtur Dei, quan-

do facias, ne quisquam te convertere in iudicio illius, i-

facie? Te vide. Non enim potes ad verba omnia mea

respondere, iesu responde. Facie? Si faceres, ergo po-

niam timet, castitatem nondum amas, caritatem nondum ha-

bet; servitum timet; formido est malum, nondum dilectio boni.

Sed time tamet, ut ista forma custodias, ut perducas ad Timor di-

damnationem. Timor enim iste, quo gehennam timet, & ideo ponit ad di-

litionem.

Malum timet, nihil melius timet; nihil est, quod magis ti-

meret debeat. Sed interrogo, si tenor videtur Dei, quan-

do facias, ne quisquam te convertere in iudicio illius, i-

facie? Te vide. Non enim potes ad verba omnia mea

respondere, iesu responde. Facie? Si faceres, ergo po-

niam timet, castitatem nondum amas, caritatem nondum ha-

bet; servitum timet; formido est malum, nondum dilectio boni.

Sed time tamet, ut ista forma custodias, ut perducas ad Timor di-

damnationem. Timor enim iste, quo gehennam timet, & ideo ponit ad di-

litionem.

Malum timet, nihil melius timet; nihil est, quod magis ti-

meret debeat. Sed interrogo, si tenor videtur Dei, quan-

do facias, ne quisquam te convertere in iudicio illius, i-

facie? Te vide. Non enim potes ad verba omnia mea

respondere, iesu responde. Facie? Si faceres, ergo po-

niam timet, castitatem nondum amas, caritatem nondum ha-

bet; servitum timet; formido est malum, nondum dilectio boni.

Sed time tamet, ut ista forma custodias, ut perducas ad Timor di-

damnationem. Timor enim iste, quo gehennam timet, & ideo ponit ad di-

litionem.

Malum timet, nihil melius timet; nihil est, quod magis ti-

meret debeat. Sed interrogo, si tenor videtur Dei, quan-

do facias, ne quisquam te convertere in iudicio illius, i-

facie? Te vide. Non enim potes ad verba omnia mea

respondere, iesu responde. Facie? Si faceres, ergo po-

niam timet, castitatem nondum amas, caritatem nondum ha-

bet; servitum timet; formido est malum, nondum dilectio boni.

Sed time tamet, ut ista forma custodias, ut perducas ad Timor di-

damnationem. Timor enim iste, quo gehennam timet, & ideo ponit ad di-

litionem.

Malum timet, nihil melius timet; nihil est, quod magis ti-

meret debeat. Sed interrogo, si tenor videtur Dei, quan-

do facias, ne quisquam te convertere in iudicio illius, i-

facie? Te vide. Non enim potes ad verba omnia mea

respondere, iesu responde. Facie? Si faceres, ergo po-

niam timet, castitatem nondum amas, caritatem nondum ha-

bet; servitum timet; formido est malum, nondum dilectio boni.

Sed time tamet, ut ista forma custodias, ut perducas ad Timor di-

damnationem. Timor enim iste, quo gehennam timet, & ideo ponit ad di-

litionem.

Malum timet, nihil melius timet; nihil est, quod magis ti-

meret debeat. Sed interrogo, si tenor videtur Dei, quan-

do facias, ne quisquam te convertere in iudicio illius, i-

facie? Te vide. Non enim potes ad verba omnia mea

respondere, iesu responde. Facie? Si faceres, ergo po-

niam timet, castitatem nondum amas, caritatem nondum ha-

bet; servitum timet; formido est malum, nondum dilectio boni.

Sed time tamet, ut ista forma custodias, ut perducas ad Timor di-

damnationem. Timor enim iste

non facere hominem hypocritaem, & magis peccatorum (ut quidam blasphemare non voleant) verum etiam sufficere ad Sacramenta huius confititionem, ac donum Dei esse, & Sp. Sancti impulsu veritatem, non adhuc quidem inhabentem, sed tantum movente quo P. sententia adiutor, cum fin alio dicitur: in Denuo mox esse vix queat, viam sibi ad iustitiam manet, & per eum ad Deligatorem facilius, imperatam disponitur. Sed laudatus Episcopus monuit, filio dicet, hujusmodi dolor, rem sine amore vix unquam concipi posse: quod autem hac Attributis fatis est Sacramenta constitudo, variare Autorem sententias, adeoque id est tollendum, quoniam rem Decretum, sicut nunc exat, reformatum est.

Neutri festis iusta iusta cuncta.

Potius Synodus Tridentinae Theologi hanc, vel illam per libet propagarunt. Denique contentionem ea de re in Belgio, reverente, & ad Seden Apofolica relata, Summus Pontificis Alexander VII. Decretu edito quinto Mijl, anni millesimi sexcentesimi sexagesimi septimi: „In viritate fidei obediencia, & sub paci Excommunicatio, lata sententia Sancte Sedis reservata, aliquis peccatum ejusdem Sancte Sedis arbitrio taxandis, praecepit cancellis, & singulis Fidelibus, quoamcum gradu, & dignitate, Episcopali, & majori, immo & Cardinalia fulgentibus, ut si deinceps de materia Attritionis scribent, vel Litteris edent, vel docubant, vel praeglabant, vel alio quovis modo Penitentes, aut Scolare, cetero erident, non audeant alii Theologos Censur, aliter, riupe injuria, & contumelie nota taxare alterum sententiam. Sive negant necessest aliquid Diligentiam, ut prefata attritione ex metu gehenna conceperit, que hodie inter Scholasticos communiter videtur: sive afferenrem dicta diligentiam necessariam donec ab hac causa faciat aliquia hoc in re despatum.

PROPOSITIO VII.

Atritionem, sine Dei amore, alzeminante, ad infuscationem peccatorum in Sacramenta non sufficiere, probabilis est.

Yos. 2.
Jes. 29. 13.

a. Reg. 2.

Amoris Dei
necessitatem
iustificationis
etiam
in sacramen-
to scriptura
Sacra.

Id probatur primo ex Prophetice Ossulsi, quia homines ad meliorem frugem adhortantur his verbis ex persona Dei: Convertimini ad me in toto corde vestro... Queritis me, & inventietis, cum quesieritis me in toto corde vestro. . . Si peccaverint tibi, & reversi fuerint ad te in universo cordis, tu supersetibis populo tuo. Ac qui ex toto corde ad Deum non convertitur, nisi tu Deum amat. Cum enim cor peccatoris a Deo aterium, amore conlucracionis sit creatoris, necesse est, ut a creatura ab eo, probatur strahatur, & amore Deo adiutor, ut pte conversus dici possit. Cum namque cupiditas caritatis solaminatur, aut perimitur, & peccator fit unusquisque quando dominatur ipsi cupiditate: consequens est neminem hominem a statu peccati ad statum iustitiae transferi, nisi vi, & beneficio caritatis.

Id colligitur ex verbis Christi de Muliere peccatrice, Luc. 7. Dimissa sunt ei peccata multa, quoniam dilexit mulierum: cui minus dimittitur, minus diligit. Declaratione eius mensuram remissionis peccatorum Salvator notis his verbis significat: ita ut illi minus remittatur, qui minus diligit; illi male condonetur, qui multum diligit: adeoque nihil illi remittatur, qui non diligit. Idem confirmatur ex illis Domini nostri verbis Joannis 14. Qui diligit me, diligit a Patre meo. Nemo porro Dei gratiam impetrat per Sacramentum, nisi a Deo datur: nemo itaque iustificatur etiam in Sacramento, nisi Deum diligit.

Confirmatur & Apostolorum testimonis i. ad Cor. ult. Si quis non amat Dominum non regnum Iesum Christum fit avathema. Et 1. Joann. 3. Qui non diligit, manet in morte. Quomodo autem iulus quis confiteri potest, qui coram Domino est anima, & in morte peccati manet? Nemo ergo iulus eius potest, nisi amet Dominum Iesum.

Probatur secunda Propositio luculentissime S. Augustini principio. Sincera conversione nulla est, nisi peccandi voluntas deponatur, & nova secundum Christum vita inchoetur. Voluntas porro peccandi non deponitur, nisi quis iustificari, id est, Deum ipsum amet: neque novam vitam suscipitur, quando timore iustitiae peccatum ipsum deponit panem. Tali timore carnes cruechuntur: quoniam carnales delictiones, que littere vocantur peccatum, quam vitantur, stirpium bonorum delictatione vincentur, & eadem sique ad perfecitionem crescente victoria permuntur.

Item Serm. 169. alias 15. De Verbis Apolloti, cap. 15. insigni exemplo hanc doctrinam explicat. Legi proposita (inquit) exceptis illis carnalibus Sacramentis, que fuerunt umbra futurorum; Legi proposita quisquis timor, & suis verbis eam implere se posse praversit, & fecerit, quod Lex iubet, non amando iustitiam, sed in mendaciam suam: fuit quid secundum iustitiam, que ex Legi est homo sua querit; non suratur, non adulterat, non diligit falsum testimonium, non concupisit rem proximi sui: potest hoc: potest fortassis, unde? Timore panis. Quoniamque, qui timore peccata non concupiscit, puto quia concupisit Tercie ingenti armorum, atque talorum, & circumdantis forsan multitudinis, vel obviante euntis, etiam leu revocatur a prada: & tamen leo venit, leo redit: praeleuit non repulit, non malitiam posuit. Si talis es, adhuc iustitia est;

Et cap. 14. Mandatum est fit timore, peccata, non amore iustitiae, servitutis fit, non liberaliter: & idoneus est: non enim fratres ephorus, quid caritatis radice non surgit.

Idem, cap. 19. Ex hac promissione hoc est, Dei beneficio,

De Sacramento Pénitentia.

345

qui justitia tibi consulit, ne torquenter. Quid magnum est timore? Quis eam non timeret? Quis latro, quis felonatus, quis nefarius? Sed hic inter se inter timorem tuum, timoremque latronis, quod latro timeret leges hominum, & ideo facit latronium, quia sperat se fallere leges hominum: tu autem leges eis timeres, quem fallere non potes. Nam si fallere posset, quid non fecisset? Ergo concupiscentiam tuam non amor tollit, sed timor premis. Ad eum venient lupus: latronus canum, & clamore pauperum ab ovis reverentur: ipsi tamem semper est lupus. In eum revertatur. Fasces enim & hoc Dominus: sed ipso est justitia eius, non tuus. Nam quodam habet tuus, potes timere penam, non amare iustitiam. Ex quibus colligitur, affectum peccati non deponi, cum solo timore penam corrumpere home a peccato ablinere, sed opus esse, ut amor Dei cum homini ad ipsum convertatur.

Idem inculcat Serm. 179, alias 19. De Verbis Apostoli, c.

8. Quid est magnum inquit, timore malum? Magnum est non facere malum: magnum est amare bonum. Nam & latro timeret malum: & ubi non potes, non facis & tamet latro est. Deus enim cor interrogat, non manum. Lupus venit ad ovile vobis, quod invadere, quod jugulare: quod devorare: vigilans pastores, latronem canes: nibil potest: non auferre, non occidit: sed tamem lupus venit, lupus reddit. Numquid quia ovem non tulit, id lupus venit, & ovem reddit? Lupus venit: frena, lupus reddit: tremens: in te tamet & frena, & tremens, interroga ergo te quisquis vis judicari: & vide si tunc non facis male, quando potes facere: & ab homine non puniri: tunc times Deum. Nemo est ibi, nisi tu, & ille, cui facis malum, & Deus, qui ambo vides: Vide, tibi time. Parum est, quod dico. Vide, tibi time malum: ibi am bonum: Nam etiam timore gehenna non facis malum, nondum est perfectus. Audio dicere, si timore gehenna non facis malum, est quidem in te, quia credis futurum. Dei est iudicium: gaudiositas tua, sed adhuc timore malitiae. Quid est quod dixi? Numquid timore gehenna non facit malum, non amore iustitiae facit bonum. Ex quibus cum baculum mortuum suscitare non valuit, quia Paulus ait: Nihil ad perficium adiuxit Lex. Ipse antea per semetipsum veniens, & super cadavera humiliat se sternens, ad exequendas mortuimembras colligit, quia Cum in forma Dei est, non rapinam arbitrius est elefatus: sed aquilam: Deo: sed semetipsum exanimavit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habuit Philip. 2. inventum ut homo: Hoc illucne deambulat, quia & Iudaean iusta, & longe posita Gentes vocat. Super mortuum septem officia, quia per aperiendum divini munierit, gratia festiformis Spiritum in peccati morte jacientes aspirat. Mostique vivens erigit: quia ita, quia terroris virga iustitiae non possit, per Amoris Spiritum puer ab vita redire. Dicit itaque Beatus de Iesu, dicas ex voce humanigenitorum: Aperatur a me virginem suam, & pavore eius non me terrat: loquer, & non timeo. Ubique apte subiungitur: Neque enim possim mea respondere. Respondere quippe cunctis dicitur, qui quidem in te, quia credis futurum. Dei est iudicium: gaudiositas tua, sed adhuc timore malitiae. Quid est quod dixi? Numquid timore gehenna non facit malum, non amore iustitiae facit bonum. Ex quibus cum baculum mortuum suscitare non valuit, quia Paulus ait: Nihil ad perficium adiuxit Lex. Ipse antea per semetipsum veniens, & super cadavera humiliat se sternens, ad exequendas mortuimembras colligit, quia Cum in forma Dei est, non rapinam arbitrius est elefatus: sed aquilam: Deo: sed semetipsum exanimavit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habuit Philip. 2. inventum ut homo: Hoc illucne deambulat, quia & Iudaean iusta, & longe posita Gentes vocat. Super mortuum septem officia, quia per aperiendum divini munierit, gratia festiformis Spiritum in peccati morte jacientes aspirat. Mostique vivens erigit: quia ita, quia terroris virga iustitiae non possit, per Amoris Spiritum puer ab vita redire. Dicit itaque Beatus de Iesu, dicas ex voce humanigenitorum:

Dicitur a me virginem suam, & pavore eius non me terrat: loquer, & non timeo. Utique apte subiungitur: Neque enim possim mea respondere. Respondere quippe cunctis dicitur, qui quidem in te, quia credis futurum. Dei est iudicium: gaudiositas tua, sed adhuc timore malitiae. Quid est quod dixi? Numquid timore gehenna non facit malum, non amore iustitiae facit bonum. Ex quibus cum baculum mortuum suscitare non valuit, quia Paulus ait: Nihil ad perficium adiuxit Lex. Ipse antea per semetipsum veniens, & super cadavera humiliat se sternens, ad exequendas mortuimembras colligit, quia Cum in forma Dei est, non rapinam arbitrius est elefatus: sed aquilam: Deo: sed semetipsum exanimavit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habuit Philip. 2. inventum ut homo: Hoc illucne deambulat, quia & Iudaean iusta, & longe posita Gentes vocat. Super mortuum septem officia, quia per aperiendum divini munierit, gratia festiformis Spiritum in peccati morte jacientes aspirat. Mostique vivens erigit: quia ita, quia terroris virga iustitiae non possit, per Amoris Spiritum puer ab vita redire. Dicit itaque Beatus de Iesu, dicas ex voce humanigenitorum: Aperatur a me virginem suam, & pavore eius non me terrat: loquer, & non timeo. Utique apte subiungitur: Neque enim possim mea respondere. Respondere quippe cunctis dicitur, qui quidem in te, quia credis futurum. Dei est iudicium: gaudiositas tua, sed adhuc timore malitiae. Quid est quod dixi? Numquid timore gehenna non facit malum, non amore iustitiae facit bonum. Ex quibus cum baculum mortuum suscitare non valuit, quia Paulus ait: Nihil ad perficium adiuxit Lex. Ipse antea per semetipsum veniens, & super cadavera humiliat se sternens, ad exequendas mortuimembras colligit, quia Cum in forma Dei est, non rapinam arbitrius est elefatus: sed aquilam: Deo: sed semetipsum exanimavit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habuit Philip. 2. inventum ut homo: Hoc illucne deambulat, quia & Iudaean iusta, & longe posita Gentes vocat. Super mortuum septem officia, quia per aperiendum divini munierit, gratia festiformis Spiritum in peccati morte jacientes aspirat. Mostique vivens erigit: quia ita, quia terroris virga iustitiae non possit, per Amoris Spiritum puer ab vita redire. Dicit itaque Beatus de Iesu, dicas ex voce humanigenitorum: Aperatur a me virginem suam, & pavore eius non me terrat: loquer, & non timeo. Utique apte subiungitur: Neque enim possim mea respondere. Respondere quippe cunctis dicitur, qui quidem in te, quia credis futurum. Dei est iudicium: gaudiositas tua, sed adhuc timore malitiae. Quid est quod dixi? Numquid timore gehenna non facit malum, non amore iustitiae facit bonum. Ex quibus cum baculum mortuum suscitare non valuit, quia Paulus ait: Nihil ad perficium adiuxit Lex. Ipse antea per semetipsum veniens, & super cadavera humiliat se sternens, ad exequendas mortuimembras colligit, quia Cum in forma Dei est, non rapinam arbitrius est elefatus: sed aquilam: Deo: sed semetipsum exanimavit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habuit Philip. 2. inventum ut homo: Hoc illucne deambulat, quia & Iudaean iusta, & longe posita Gentes vocat. Super mortuum septem officia, quia per aperiendum divini munierit, gratia festiformis Spiritum in peccati morte jacientes aspirat. Mostique vivens erigit: quia ita, quia terroris virga iustitiae non possit, per Amoris Spiritum puer ab vita redire. Dicit itaque Beatus de Iesu, dicas ex voce humanigenitorum: Aperatur a me virginem suam, & pavore eius non me terrat: loquer, & non timeo. Utique apte subiungitur: Neque enim possim mea respondere. Respondere quippe cunctis dicitur, qui quidem in te, quia credis futurum. Dei est iudicium: gaudiositas tua, sed adhuc timore malitiae. Quid est quod dixi? Numquid timore gehenna non facit malum, non amore iustitiae facit bonum. Ex quibus cum baculum mortuum suscitare non valuit, quia Paulus ait: Nihil ad perficium adiuxit Lex. Ipse antea per semetipsum veniens, & super cadavera humiliat se sternens, ad exequendas mortuimembras colligit, quia Cum in forma Dei est, non rapinam arbitrius est elefatus: sed aquilam: Deo: sed semetipsum exanimavit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habuit Philip. 2. inventum ut homo: Hoc illucne deambulat, quia & Iudaean iusta, & longe posita Gentes vocat. Super mortuum septem officia, quia per aperiendum divini munierit, gratia festiformis Spiritum in peccati morte jacientes aspirat. Mostique vivens erigit: quia ita, quia terroris virga iustitiae non possit, per Amoris Spiritum puer ab vita redire. Dicit itaque Beatus de Iesu, dicas ex voce humanigenitorum: Aperatur a me virginem suam, & pavore eius non me terrat: loquer, & non timeo. Utique apte subiungitur: Neque enim possim mea respondere. Respondere quippe cunctis dicitur, qui quidem in te, quia credis futurum. Dei est iudicium: gaudiositas tua, sed adhuc timore malitiae. Quid est quod dixi? Numquid timore gehenna non facit malum, non amore iustitiae facit bonum. Ex quibus cum baculum mortuum suscitare non valuit, quia Paulus ait: Nihil ad perficium adiuxit Lex. Ipse antea per semetipsum veniens, & super cadavera humiliat se sternens, ad exequendas mortuimembras colligit, quia Cum in forma Dei est, non rapinam arbitrius est elefatus: sed aquilam: Deo: sed semetipsum exanimavit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habuit Philip. 2. inventum ut homo: Hoc illucne deambulat, quia & Iudaean iusta, & longe posita Gentes vocat. Super mortuum septem officia, quia per aperiendum divini munierit, gratia festiformis Spiritum in peccati morte jacientes aspirat. Mostique vivens erigit: quia ita, quia terroris virga iustitiae non possit, per Amoris Spiritum puer ab vita redire. Dicit itaque Beatus de Iesu, dicas ex voce humanigenitorum: Aperatur a me virginem suam, & pavore eius non me terrat: loquer, & non timeo. Utique apte subiungitur: Neque enim possim mea respondere. Respondere quippe cunctis dicitur, qui quidem in te, quia credis futurum. Dei est iudicium: gaudiositas tua, sed adhuc timore malitiae. Quid est quod dixi? Numquid timore gehenna non facit malum, non amore iustitiae facit bonum. Ex quibus cum baculum mortuum suscitare non valuit, quia Paulus ait: Nihil ad perficium adiuxit Lex. Ipse antea per semetipsum veniens, & super cadavera humiliat se sternens, ad exequendas mortuimembras colligit, quia Cum in forma Dei est, non rapinam arbitrius est elefatus: sed aquilam: Deo: sed semetipsum exanimavit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habuit Philip. 2. inventum ut homo: Hoc illucne deambulat, quia & Iudaean iusta, & longe posita Gentes vocat. Super mortuum septem officia, quia per aperiendum divini munierit, gratia festiformis Spiritum in peccati morte jacientes aspirat. Mostique vivens erigit: quia ita, quia terroris virga iustitiae non possit, per Amoris Spiritum puer ab vita redire. Dicit itaque Beatus de Iesu, dicas ex voce humanigenitorum: Aperatur a me virginem suam, & pavore eius non me terrat: loquer, & non timeo. Utique apte subiungitur: Neque enim possim mea respondere. Respondere quippe cunctis dicitur, qui quidem in te, quia credis futurum. Dei est iudicium: gaudiositas tua, sed adhuc timore malitiae. Quid est quod dixi? Numquid timore gehenna non facit malum, non amore iustitiae facit bonum. Ex quibus cum baculum mortuum suscitare non valuit, quia Paulus ait: Nihil ad perficium adiuxit Lex. Ipse antea per semetipsum veniens, & super cadavera humiliat se sternens, ad exequendas mortuimembras colligit, quia Cum in forma Dei est, non rapinam arbitrius est elefatus: sed aquilam: Deo: sed semetipsum exanimavit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habuit Philip. 2. inventum ut homo: Hoc illucne deambulat, quia & Iudaean iusta, & longe posita Gentes vocat. Super mortuum septem officia, quia per aperiendum divini munierit, gratia festiformis Spiritum in peccati morte jacientes aspirat. Mostique vivens erigit: quia ita, quia terroris virga iustitiae non possit, per Amoris Spiritum puer ab vita redire. Dicit itaque Beatus de Iesu, dicas ex voce humanigenitorum: Aperatur a me virginem suam, & pavore eius non me terrat: loquer, & non timeo. Utique apte subiungitur: Neque enim possim mea respondere. Respondere quippe cunctis dicitur, qui quidem in te, quia credis futurum. Dei est iudicium: gaudiositas tua, sed adhuc timore malitiae. Quid est quod dixi? Numquid timore gehenna non facit malum, non amore iustitiae facit bonum. Ex quibus cum baculum mortuum suscitare non valuit, quia Paulus ait: Nihil ad perficium adiuxit Lex. Ipse antea per semetipsum veniens, & super cadavera humiliat se sternens, ad exequendas mortuimembras colligit, quia Cum in forma Dei est, non rapinam arbitrius est elefatus: sed aquilam: Deo: sed semetipsum exanimavit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habuit Philip. 2. inventum ut homo: Hoc illucne deambulat, quia & Iudaean iusta, & longe posita Gentes vocat. Super mortuum septem officia, quia per aperiendum divini munierit, gratia festiformis Spiritum in peccati morte jacientes aspirat. Mostique vivens erigit: quia ita, quia terroris virga iustitiae non possit, per Amoris Spiritum puer ab vita redire. Dicit itaque Beatus de Iesu, dicas ex voce humanigenitorum: Aperatur a me virginem suam, & pavore eius non me terrat: loquer, & non timeo. Utique apte subiungitur: Neque enim possim mea respondere. Respondere quippe cunctis dicitur, qui quidem in te, quia credis futurum. Dei est iudicium: gaudiositas tua, sed adhuc timore malitiae. Quid est quod dixi? Numquid timore gehenna non facit malum, non amore iustitiae facit bonum. Ex quibus cum baculum mortuum suscitare non valuit, quia Paulus ait: Nihil ad perficium adiuxit Lex. Ipse antea per semetipsum veniens, & super cadavera humiliat se sternens, ad exequendas mortuimembras colligit, quia Cum in forma Dei est, non rapinam arbitrius est elefatus: sed aquilam: Deo: sed semetipsum exanimavit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habuit Philip. 2. inventum ut homo: Hoc illucne deambulat, quia & Iudaean iusta, & longe posita Gentes vocat. Super mortuum septem officia, quia per aperiendum divini munierit, gratia festiformis Spiritum in peccati morte jacientes aspirat. Mostique vivens erigit: quia ita, quia terroris virga iustitiae non possit, per Amoris Spiritum puer ab vita redire. Dicit itaque Beatus de Iesu, dicas ex voce humanigenitorum: Aperatur a me virginem suam, & pavore eius non me terrat: loquer, & non timeo. Utique apte subiungitur: Neque enim possim mea respondere. Respondere quippe cunctis dicitur, qui quidem in te, quia credis futurum. Dei est iudicium: gaudiositas tua, sed adhuc timore malitiae. Quid est quod dixi? Numquid timore gehenna non facit malum, non amore iustitiae facit bonum. Ex quibus cum baculum mortuum suscitare non valuit, quia Paulus ait: Nihil ad perficium adiuxit Lex. Ipse antea per semetipsum veniens, & super cadavera humiliat se sternens, ad exequendas mortuimembras colligit, quia Cum in forma Dei est, non rapinam arbitrius est elefatus: sed aquilam: Deo: sed semetipsum exanimavit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habuit Philip. 2. inventum ut homo: Hoc illucne deambulat, quia & Iudaean iusta, & longe posita Gentes vocat. Super mortuum septem officia, quia per aperiendum divini munierit, gratia festiformis Spiritum in peccati morte jacientes aspirat. Mostique vivens erigit: quia ita, quia terroris virga iustitiae non possit, per Amoris Spiritum puer ab vita redire. Dicit itaque Beatus de Iesu, dicas ex voce humanigenitorum: Aperatur a me virginem suam, & pavore eius non me terrat: loquer, & non timeo. Utique apte subiungitur: Neque enim possim mea respondere. Respondere quippe cunctis dicitur, qui quidem in te, quia credis futurum. Dei est iudicium: gaudiositas tua, sed adhuc timore malitiae. Quid est quod dixi? Numquid timore gehenna non facit malum, non amore iustitiae facit bonum. Ex quibus cum baculum mortuum suscitare non valuit, quia Paulus ait: Nihil ad perficium adiuxit Lex. Ipse antea per semetipsum veniens, & super cadavera humiliat se sternens, ad exequendas mortuimembras colligit, quia Cum in forma Dei est, non rapinam arbitrius est elefatus: sed aquilam: Deo: sed semetipsum exanimavit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habuit Philip. 2. inventum ut homo: Hoc illucne deambulat, quia & Iudaean iusta, & longe posita Gentes vocat. Super mortuum septem officia, quia per aperiendum divini munierit, gratia festiformis Spiritum in peccati morte jacientes aspirat. Mostique vivens erigit: quia ita, quia terroris virga iustitiae non possit, per Amoris Spiritum puer ab vita redire. Dicit itaque Beatus de Iesu, dicas ex voce humanigenitorum: Aperatur a me virginem suam, & pavore eius non me terrat: loquer, & non timeo. Utique apte subiungitur: Neque enim possim mea respondere. Respondere quippe cunctis dicitur, qui quidem in te, quia credis futurum. Dei est iudicium: gaudiositas tua, sed adhuc timore malitiae. Quid est quod dixi? Numquid timore gehenna non facit malum, non amore iustitiae facit bonum. Ex quibus cum baculum mortuum suscitare non valuit, quia Paulus ait: Nihil ad perficium adiuxit Lex. Ipse antea per semetipsum veniens, & super cadavera humiliat se sternens, ad exequendas mortuimembras colligit, quia Cum in forma Dei est, non rapinam arbitrius est elefatus: sed aquilam: Deo: sed semetipsum exanimavit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habuit Philip. 2. inventum ut homo: Hoc illucne deambulat, quia & Iudaean iusta, & longe posita Gentes vocat. Super mortuum septem officia, quia per aperiendum divini munierit, gratia festiformis Spiritum in peccati morte jacientes aspirat. Mostique vivens erigit: quia ita, quia terroris virga iustitiae non possit, per Amoris Spiritum puer ab vita redire. Dicit itaque Beatus de Iesu, dicas ex voce humanigenitorum: Aperatur a me virginem suam, & pavore eius non me terrat: loquer, & non timeo. Utique apte subiungitur: Neque enim possim mea respondere. Respondere quippe cunctis dicitur, qui quidem in te, quia credis futurum. Dei est iudicium: gaudiositas tua, sed adhuc timore malitiae. Quid est quod dixi? Numquid timore gehenna non facit malum, non amore iustitiae facit bonum. Ex quibus cum baculum mortuum suscitare non valuit, quia Paulus ait: Nihil ad perficium adiuxit Lex. Ipse antea per semetipsum veniens, & super cadavera humiliat se sternens, ad exequendas mortuimembras colligit, quia Cum in forma Dei est, non rapinam arbitrius est elefatus: sed aquilam: Deo: sed semetipsum exanimavit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habuit Philip. 2. inventum ut homo: Hoc illucne deambulat, quia & Iudaean iusta, & longe posita Gentes vocat. Super mortuum septem officia, quia per aperiendum divini munierit, gratia festiformis Spiritum in peccati morte jacientes aspirat. Mostique vivens erigit: quia ita, quia terroris virga iustitiae non possit, per Amoris Spiritum puer ab vita redire. Dicit itaque Beatus de Iesu, dicas ex voce humanigenitorum: Aperatur a me virginem suam, & pavore eius non me terrat: loquer, & non timeo. Utique apte subiungitur: Neque enim possim mea respondere. Respondere quippe cunctis dicitur, qui quidem in te, quia credis futurum. Dei est iudicium: gaudiositas tua, sed adhuc timore malitiae. Quid est quod dixi? Numquid timore gehenna non facit malum, non amore iustitiae facit bonum. Ex quibus cum baculum mortuum suscitare non valuit, quia Paulus ait: Nihil ad perficium adiuxit Lex. Ipse antea per semetipsum veniens, & super cadavera humiliat se sternens, ad exequendas mortuimembras colligit, quia Cum in forma Dei est, non rapinam arbitrius est elefatus: sed aquilam: Deo: sed semetipsum exanimavit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habuit Philip. 2. inventum ut homo: Hoc illucne deambulat, quia & Iudaean iusta, & longe posita Gentes vocat. Super mortuum septem officia, quia per aperiendum divini munierit, gratia festiformis Spiritum in peccati morte jacientes aspirat. Mostique vivens erigit: quia ita, quia terroris virga iustitiae non possit, per Amoris Spiritum puer ab vita redire. Dicit itaque Beatus de Iesu, dicas ex voce humanigenitorum: Aperatur a me virginem suam, & pavore eius non me terrat: loquer, & non timeo. Utique apte subiungitur: Neque enim possim mea respondere. Respondere quippe cunctis dicitur, qui quidem in te, quia credis futurum. Dei est iudicium: gaudiositas tua, sed adhuc timore malitiae. Quid est quod dixi? Numquid timore gehenna non facit malum, non amore iustitiae facit bonum. Ex quibus cum baculum mortuum suscitare non valuit, quia Paulus ait: Nihil ad perficium adiuxit Lex. Ipse antea per semetipsum veniens, &

S. Bernardus, Tract. de diligendo Deo, c. 12. Est (inquit) qui confitetur Dominus, quoniam potest: est qui confitetur Dominus, quemlibet sibi bonus est: si item qui confitetur, quoniam simpliciter bonus est. Primus servus est, & timet sibi: secundus mercenarius est, & cupit sibi: tertius filius est, & deserte parvi. Itaque & qui timet, & qui cupit, utique pro se agunt: sola, que in filio est, caritas non querit, quia sua sunt. Quamobrem puto illa dictum: Lex Domini immaculata, convertens caritatem: quia sola videlicet sit, quae ab amore sui, & mundi avertere possit animam, & in Deum dirigere. Nec timor quispe, ne amor privatius convertens animam: mutat internum voluntum, vel affectum, affectum namquam. Facit quidem uniuscumque & servos ipsius Dei, sed quia non sponte, in sua abuso durissime permane cognoscitur: facit & mercenarius, sed quia non gratis, propria trahit cupiditate convertitur... Sit itaque servus suus lex timor ipse, quo confitetur: mercenarius sua cupiditas, quo & ipse arctatur, quando ab ipsa tentatio abstrahit, & illuc: sed barum nulla, aut sine macula, aut animas convertere potest. Caritas vero convertit animas, quas facit & voluntariis.

Ad Patres laudatos accedit S. Th. in 4. Sententiam, d. 20. q. 1. a. 1. q. 7. in Responsione ad primum. Antiochus (inquit) veniam concessus fuisset, sed vere penitus fuisset: sed in sacramento subiectus de peccatis commissis dolibus; sed timore pane, quam exspectabat, vel dolore pane, quam subiectus. Et hoc etiam multe in fine Panentie contingit: quia non est facile, ut effectus quem bono tempore vita sua inclinavit in aliquo, subito ad contraria recraboratur.

Et Lib. 4. contra Gentes, c. 77. Primum (inquit) quod in Panentie requiritur, est ordinatio mentis, ut scilicet mens convertatur ad Deum, & operatur a peccato, dolere de commisso, & preponens non committendum: quod est de ratione contritionis. Hoc vero mentis reordinatione sine gratia esse non posse: nam mens nostra debito ad Deum converti non potest sine caritate: caritas autem sine gratia haberi non potest.

Item in Questionibus Disputatis, q. 7. a. 10. in Responsione ad tertium. Eiusdem (inquit) rationis est, quod voluntas rerum in appetitu contrarii, & in detestacione alterius. Nullus autem usum habens liberi arbitrii potest inchoare novam vitam, qui est per gratiam infinitum, nisi amet, & appetat gratia bonum: & idem operari, quod defecit omne malum repugnat. Item 1. q. 113. a. 4. cum praemilliter, Ad justificationem impi requiri motus mentis, quo convertitur in Deum, eamque conversionem fieri per fidem, subdit in Responsione ad primum: Motus fidei non est perfetus, nisi sit caritate informatus. Unde simili in justificatione impi cum matre fidei ejusdem matris caritatis: Moveretur autem liberum arbitrium in Deum ad hoc, ut ei sit subiectus: unde etiam concurreat actus timoris filialis.

Et 3. p. q. 25. a. 6. Actus, inquit, virtutis Panentiae est contra peccatum ex amore Dei.

Eiusdem Questionis a 5. quinquies actus esse docet, quibus Deo in Panentie operanti Dei cooperatur: quorum actuū primū principium est Dei operatio convertentis, secundum illud: Converte nra, Domine, ad te, & convertemur. Primus actus est Mors fidei. Secundus est Motus timoris servituli, quo quis timore applicitorum a peccatis portat. Tertius est Mors fidei, qui quis sub ipsa veniam consequenda assumit proprieum emendandi. Quartus est Motus caritatis, qui alieni peccatum displacit secundum ipsum, & non sum propter supplicia. Quintus est Motus timoris filialis, quo propter reverentiam Dei aliquis emendat, id est vita in nobis proutrum, & satisfaciens Deo voluntarius effort. Igitur Actus Panentiae a timore serviti procedit sicut in prima moto effectus ab hoc ordinato: a timore autem filiali sicut ab immediato, & proximo principio. Peccatum in Sacramenti suscepione remitti non potest sicut actus Panentiae: actus vero Panentiae est a timore filiali sicut ab immediato, & proximo principio: cum itaque timor filialis sit a caritate, actus Panentiae sine caritate saltem inchoata esse non potest.

Art. 3. eiusdem Questionis docet, Panentiam virtutem specialiter non esse solum nomine, quod sit dolor de malo perpetrato, (ad hoc enim sufficit caritas) Sed ex eo, quod Panentia doles de peccato commissi, in quantum est offensa Dei, cum emulacione proprio. Dolor porro de peccato quatenus est offensa Dei, oritur ex caritate. Unde in Responsione ad quartum alerit, Panentiam, quatenus est justitia quidam hominis ad Deum, participare ea, quae sunt Virtutum Theologiarum. Quamobrem Panentia est cum fidei Passione Christi, per quam justificamur a peccato, & cum ipsa venia, & cum odio vitiorum, quod pertinet ad caritatem.

Et Art. 2. Panentiam specialiter virtutem esse probat, quia in illa inventur specialis ratio auctus laudabilis, scilicet: Operari ad destrutionem peccati proutrum, in quantum est Dei offensa. Et in Responsione ad primum: Si ergo in actu Panentiae consideratur sola displacitio peccati proutrum, hoc immediate ad caritatem pertinet: sed intentio

ex solo gehennae metu conceptam, erit cum Sacramento non sufficere ad justificationem afferit, sed necessarium est Dei amorem, saltem inchoatum, & imperfectum propagari, primo, quia cum dolorem Sac. Synodus postulat, qui peccandi voluntatem excludat. Peccandi porro voluntas non excludit nisi contraria voluntate, scilicet amorem justitiae, sive amore Dei super omnia. Timor enim poena voluntatem non mutat. Qui enim metuit, reprimerit, non emendatur: (inquit S. Amb. Lib. 8. in Lucam.) Et certe voluntas peccandi perseverat, quandiu mandus amans, quando cupiditas dominat, amor autem Mundi manet in corde radicatus, quandiu non diligit Deum. Duo namque amores sunt, ex quibus omnes presentes voluntates, ita diversa qualitatibus, sicut dividuntur auctoribus. Rationalibus enim animis, qui sine dilectione efficiuntur, aut Dei amorem est, aut Mundi. In dilectione Dei nulla nimis: in dilectione autem Mundi cuncta sunt noxia;

Par. 17. de (inquit S. Leo Serm. 5. de Jeannio 7. Menus.) Contra. 35.

C. Leon. 5. Greg. Magnus Lib. 18. Moralism. cap. 8.

Qui terrenarum verum (inquit) amore vincitur, in Deo nullatenus solidatur. Ese quidem sine dilectione animis nequaquam potest: nam, aut insinus delectatur, aut summis;

& quanto aliud studio exercitare ad somma, tanto maiori studio resipescit ad infinitum: quantoque ariore curia inardescit ad infinitum, tanto tempore damnabilis frigescit a summis. Nulla porro in Sacramento Panentiae virtus est, que efficiat, ut in amore Mundi cuncta non sumnia; ut acriore curia infimis bonis inardescens, tempore damnabilis non frigescat a summis. Nulla itaque in Sacramento Panentiae virtus est, quia justus fiat, qui Deum non amat.

Articolo 2. Confessione

Confessione non differt in sacramentis, sed in sacramentis perfectum a tum dumtaxat, sed etiam in Sacramento. Cum igitur Confessione in trinitate sit dolor de peccato, quatenus Dei offensa est, amorem ipius super omnia perficit, & Confessione perfecta, quam auctorum conceptionis, & Contritionis, & imperfetta, quam auctorum vocamus, differunt tantum, ut perfectum, & imperfectum sub eodem Confessionis generi, ut innata Sacra Synodus his verbis: illam vero Confessionem imperfectam, que Atritio dicitur, &c. Sequitur Atritionem non ex solo peccatorum timore conceperit esse debere, ut si dispositio ad justificationem sufficiens cum, Sacramento; sed admixtum habere Dei amorem super omnia, saltem inchoatum & imperfectum. Quid autem dixi, Atritionem a Confessione non differere, nisi ut imperfictum a perfecto inter idem genus, veterum Theologorum Sententia est, in primis Guillielmi Parisiensis, Tract. de Sacram. Panit. cap. 6. Atritio (inquit) ad Confessionem sic est, sicut instrumentum non letale ad occisionem, & gratia Praeuentoris, a preparando ad gratiam facientem, sicut calix ad artem, & sicut illuminatio, quae ex umbra ad irradiationem, hoc est, sicut umbras crepali ad radium: Et paulo post: Amor, quoque amas Deum, & amas, quem queris, & quoniam amat Deum, sicut unius, & eiusdem, videlicet Dei, & secundum idem, & proper idem: sicut ergo unius, & eiusdem scripti, & non differentia nisi secundum magis, & minus. Et infra: Amorem autem preparatori amatus Deus secundum quod Deus, & proper in quod Deus, quemadmodum amorem, qui caritas dicitur. Amorem preparatori Atritionem vocat: caritatem vero amorem, qui in Confessione perfecta continetur.

De Confessione.

Ita S. Th. in 4. Sententiarum, dist. 17. q. 2. art. 1. q. 2. ad 3. Atritio (inquit) dicit acutum ad perfectam Confessionem, unde in corporalibus dicuntur atrita, quia aliquo modo sunt communata, sed non perfecta: sed Confitio dicitur, quandoem partes tria sunt: simul per diversum genere, & idem significat Atritio in spiritualibus quamdam displacitiam de peccatis commissis, sed non perfectam Confitio autem perfectam. Et art. 5. q. 3. Confitio (inquit) habet duplicitatem: unum rationis, qui est displacitiam peccati commissi: & huius postea adeo parvus, quod non sufficit ad rationem Confititionis, ut si minus displiceret ei peccatum, quam debet displicer separata: si minima, scitur etiam amor peccati esse remissus, quod non sufficit ad rationem caritatis. Alium dolor habet in sensu, &c.

Tertio declarat S. Synodus, hanc Confititionem non solum confessionem a peccato, & vita nova propositum, & inchoationem, sed veteris etiam odium contineat, juxta illud: Projicite a vobis omnes iniurias vestras, & facite vobis cor novum. Tertio docet, Confititionem hanc aliquando caritate perfectam esse, hincque dicitur: Reconciliare, & priusquam hoc Sacramentum alia sufficiat. Quo tamen causa justificatio ipsi Confititione sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non est adscribenda. Postremo docet, illam Confititionem imperfectam, que Atritio dicitur, quoniam, vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehenna, & panorum metu communiter concubitur, si voluntatem peccandi excludat, cum sp. venia, non solum non facere hominem hypocritam, & magis peccatores, verum etiam donum Dei est, & Spiritus Sancti impulsus, nondum quidam inhabitans, sed tantum inveneri: quo panentiens adiungit, vnde sibi ad sufficiam patet: Et quoniam sine Sacramento panentiae per se ad justificationem perdere peccatorem negat: tamquam enim ad gratiam in Sacramento Panentie imperrandam disponit. Hoc enim timore utiliter concusat Ninivitarum, ad bona predicationem, plenam terroris Peccantem Ninivitarum aliquem caritatis actum admixtum habuit. Nam Vnde Deus opera eorum quia conversi sunt de via sua mala, & deus porro nullam rationem habet

operum in ordine ad justificationem, nisi procedant ex fine, que per dilectionem operantur. Ut enim sit S. Augustinus Serm. 138. alias 50. De Verbis Domini, c. 2. Ad caritatem, praesumant omnia: detrahi caritatem, nihil profuit cetera.

Et Tract. 5. in Joan. Per hanc dilectionem peccata solvantur. Hoc si non tenentur, & grave peccatum est, & radix omnium peccatorum. Synodus itaque Tridentina in eam propria fuit Sententiam, que Contritionem imperfectam aliquem gradum amoris Dei includere necesse debet afferit, ut cum Sacramento justificet.

Merito igitur Clerus Gallicanus in generali Conventu an. 1700. hoc Propositione damnavit: Concil. Tridentinum ad expresso definitio Atritionem, qua non vivificet animam, quaque supponit sine amore Dei esse, sufficit ad Absolutionem, ut anathema pronuntiat adversus negantes. Hanc, inquit, propositione merito confitit his verbis.

Hoc propositio falsa est, temeraria, Concil. Trid. contraria, & in errorem inducit.

Sequentem etiam propositionem iure damnavit idem Clericus Gallicanus generalis Conventus: Atritio ex gehenna mortis sufficit etiam sine Dei dilectione, sine illo ad Deum offerendo respectu, quia talis honesta, & supernaturalis est. Sic autem de illa judicavit.

Hoc propositio, qua a disputationibus necessariis ad Absolucionem excluditur quilibet ad Deum offerendum respectus, temeraria, & perniciosa, & in barem inducit. Hanc denique Declarationem edidit Illusterrimus, & Religiosissimus Clerus: De dilectione Dei sicut ad Sacramentum Baptismi in adultis, ita ad Sacramentum Panentiae, quo est laboriosus Baptismus, requirita, ne necessarium doceatur amittere, hacten in primis ex Sacra missa. Synodus Tridentina monens, & docenda esse duum: Primum, ne quis puer in utroque Sacramento requiriatur, ut pravum Confessionem exerceat, ut in amore Mundi cuncta non sumnia; ut acriore curia infimis bonis inardescens, tempore damnabilis non frigescat a summis. Nulla itaque in Sacramento Panentiae virtus est, quia justus fiat, qui Deum non amat.

Secundo, quovis tempore Confititionem mouam ad imperfictum veniam peccatorum sufficieat docet Sacra Synodus. Si quovis tempore, non igitur extra Sacramentum perfectum a tum dumtaxat, sed etiam in Sacramento. Cum igitur Confessione in trinitate sit dolor de peccato, quatenus Dei offensa est, amorem ipius super omnia perficit, & Confessione perfecta, quam auctorum conceptionem, & Confititionem, & Imperficiem, ut invenire possit in utroque Sacramento Panentiae virtus est.

Negat vero factio adimplere pugli utrigue Sacramento necessarium esse, ut a servandi mandata divina proprie, si patiens primi, & maximi mandati, quo Deus tota corde diligenter, nullam curam gerat, nec si saltem animo ita preparato, ut ad illud exequendum divina stipulante gratia sibi excolet, ne processet.

Placeat etiam caveri a Sacramento Panentiae Administris, ne in hoc Sacramento, aliique Sacramentis conferendis sequantur opinionem probabilem, de valore Sacramenti, relatae exteriori. Neque patientes ipsorum fidei animam suam committentes admoneantur, ut in panente inchoata saltem dilectionis Dei incuriam vident, quia sola secura sit, graviter peccatorum in hoc salutis discrimine, vel eo solo, quod curit in ea proponant.

Plurimos Autores proferunt, qui Sententiam de necessitate amoris Dei in Confititione imperfecta, sive Atritione, in Sacramento, si patiens primi, & maximi mandati, & eiusdem, videlicet Dei, & secundum idem, & proper idem: sunt ergo unius, & eiusdem scripti, & non differentia nisi secundum magis, & minus. Et infra: Amorem autem preparatori amatus Deus secundum quod Deus, & proper in quod Deus, quemadmodum amorem, qui caritas dicitur. Amorem preparatori Atritionem vocat: caritatem vero amorem, qui in Confititione perfecta continetur.

Ita S. Th. in 4. Sententiarum, dist. 17. q. 2. art. 1. q. 2. ad 3. Atritio (inquit) dicit acutum ad perfectam Confessionem, unde in corporalibus dicuntur atrita, quia aliquo modo sunt communata, sed non perfecta: sed Confitio dicitur, quandoem partes tria sunt: simul per diversum genere, & idem significat Atritio in spiritualibus quamdam displacitiam de peccatis commissis, sed non perfectam Confitio autem perfectam. Et art. 5. q. 3. Confitio (inquit) habet duplicitatem: unum rationis, qui est displacitiam peccati commissi: & huius postea adeo parvus, quod non sufficit ad rationem Confititionis, ut si minus displiceret ei peccatum, quam debet displicer separata: si minima, scitur etiam amor peccati esse remissus, quod non sufficit ad rationem caritatis. Alium dolor habet in sensu, &c.

Tertio declarat S. Synodus, hanc Confititionem non solum confessionem a peccato, & vita nova propositum,

Sanctitate illius, & Ideo patiens primi, & secundum idem, & proper idem: sunt ergo unius, & eiusdem scripti, & non differentia nisi secundum magis, & minus. Et infra: Amorem autem preparatori amatus Deus secundum quod Deus, & proper in quod Deus, quemadmodum amorem, qui caritas dicitur. Amorem preparatori Atritionem vocat: caritatem vero amorem, qui in Confititione perfecta continetur.

De Confessione.

Tract. 5. in Joan. 1. 11. dicunt: Qualiter autem hoc intelligendum, utramque secundum idem, & doctrina inflatum testimoniis Propositio nostram confirmabo: in primis Sancti Raymundi in Summa, Lib. 3. Tit. De Panentia, & Remissionib. §. 11. dicunt: Qualiter autem hoc intelligendum, utramque secundum idem, & proper idem: sunt ergo unius, & eiusdem scripti, & non differentia nisi secundum magis, & minus. Et infra: Amorem autem preparatori amatus Deus secundum quod Deus, & proper in quod Deus, quemadmodum amorem, qui caritas dicitur. Amorem preparatori Atritionem vocat: caritatem vero amorem, qui in Confititione perfecta continetur.

Ita S. Th. in 4. Sententiarum, dist. 17. q. 2. art. 1. q. 2. ad 3. Atritio (inquit) dicit acutum ad perfectam Confessionem, unde in corporalibus dicuntur atrita, quia aliquo modo sunt communata, sed non perfecta: sed Confitio dicitur, quandoem partes tria sunt: simul per diversum genere, & idem significat Atritio in spiritualibus quamdam displacitiam de peccatis commissis, sed non perfectam Confitio autem perfectam. Et art. 5. q. 3. Confitio (inquit) habet duplicitatem: unum rationis, qui est displacitiam peccati commissi: & huius postea adeo parvus, quod non sufficit ad rationem Confititionis, ut si minus displiceret ei peccatum, quam debet displicer separata: si minima, scitur etiam amor peccati esse remissus, quod non sufficit ad rationem caritatis. Alium dolor habet in sensu, &c.

Quarto in exemplum afferat Sacra Synodus Panentiae Ninivitarum, qui timore utiliter concuslii ad Jona predicationem, plenam terroris Panentiam egerunt. Atque Panentiae Ninivitarum aliquem caritatis actum admixtum habuit. Nam Vnde Deus opera eorum quia conversi sunt de via sua mala, & deus porro nullam rationem habet

Nat. Alex. Thol. Tom. I.

Xx 2

Par.

peccato contra Donatistas, cap. 24. Qui enim dimitit per hominem, potest dimitire & prater hominem, ut ipse alibi ait. Sed tunc implorat invocabiliter, cum Ministerium Baptismi non contemptus Religionis, sed articulus necessitatis exclusus. Idem afferit, multisque Patrum testimonium probat Theobaldus Stampensis in Galliis Abbas, in Ep. ad Lincolnensem in Anglia Episcopum, edita Tom. 3. Spicilegi, quam ita concludit. Pater ergo, quod quicunque bonam voluntatem habebit in terris, paenitentiam, & gloriam consequetur in celis. Amen. Si quis vero hanc Epistolam improbat voluerit, & hos prefatos Doctores Catholicos reprobare noluerit, lapide persecutus, persecutus communiqueret, communius in pulvorem redigatur. Idem docet Iosephus in Ep. ad Ciceronem, quam de Quaestione interrogatorum ad Episcopum Cremensem. Inquisitione tua (inquit) taliter respondens, Presbyterus, quem sis una Baptismatis ex extremam diem classifice significabis, quia in Santa Matris Ecclesiâ. & Christi nominis confessio perfueravit, ab originali peccato solutum, & cœlestis patria gaudium esse a deo permisum inveniuntur. Lige super vata Libro Augustini de Civitate Dei, ubi inter estra legitur: Baptismus inveniuntur ministerium, quem non contemptus Religionis, sed terminus necessitatis existit. Librum etiam B. Ambrosii de obitu Valentiniiani, idem afferens revole. Sopris igitur Quaestiones Doctorum, Parram Sententias tenet. Referat. Ex. De Presbytero non baptizato, cap. Apofolocum, Hanc denique veteris Ecclesiæ suffit sententiam, colligit ex Concilio Carthaginensi 4. Canone septuagesimo nono: Valentini can. 2. Arelatensi 2. can. 12. Toleto 11. can. 12. quibus statuimus, ut in Penitentiam, qui Penitentiam impositum sedulo obibant, si casu in iritate, vel in mari, ubi eis subveniri non posset, morte interciperentur, antequam reconciliari videntur, memorie orationibus, & oblationibus Deo commendarentur.

Quo sensu Objictrum commune Theologorum Axioma: Penitentem ex atrito fieri constituit in Sacramento Penitentiae: quod atrito fuit certe sulfum est, nisi Atritio ex solo peccatum meo Penitentia concepta sufficiens est: dispositio ad justificationem in Sacramento.

Ref. Penitentem ex atrito fieri contruum, non quod Atritio ex solo peccatum meo concepta sufficiat, aut quod Atritio illa possit fieri Contrito; sed quia Contrito Atritio succedit, & amor inchoatus virtute Sacramenti matutetur, adolefecit, & perfectus evadit, infuso in animam habitu caritatis, a quo velut principio facile contritionis, & amoris perfecti atus oritur. Hinc S. Bonaventura, in 4. Sententia: d. 16. q. 3. ad primum, & secundum ait: Trix illi in peccato, felicitate actionem malam, interiorum maculam, & sequalem. Adio malum (inquit) expellitur rime: macula, dolor: sed sequela, caritatis ardore. Unde timor servilis est in justificatione (ut dicitur) preparatio ad iustitiam: dolor, & infuso iustitia: caritatis ardor, in confirmatione. Et p. 2. dist. 17. q. 4. Atritio (inquit) frequenter ob Confessionem superadsumus, & Absolutionem Sacerdotis formatur per gratiam, ut sit Contrito, sive ut ad ipsam Contrito subsequatur, & multis ibi gratia conceditur. Et ad quartum: Ad illud, quod objictrum de Absolutione, dicendum, quod nemo resipit effectum, nisi caritatem habeat saltem in principio Confessionis, vel in medio, vel in fine.

De Conti-

tione.

Idem confirmans S. Carolus Borromaeus in Instructionibus De Sacramento Penitentiae. Antequam (inquit) Confessarius Penitentiam imponat, & Absolutionem tribuat Penitenti, videbit, an propter Deum veram peccatorum suorum Contritionem habeat, argue certius deliberantes ei iste impetratum, quantum in se est, divina gratia adjuvantem a peccatis absolare. & que auctoritate confirmari possit, propter satisfactionem, per sollempnem confessionem, & penitentiam, & amaritudinem anima sua, ponderando peccatorum suorum gravitas, multitudinem factum est. Quod S. Th. confirmat in 4. Se. tent. dist. 17. qui. 2. art. 2. qu. 6.

Necesse est igitur, peccata omnia, qua admittimus, edisse, & dolere, ne si quidam tantum dolamus, sicut & similes, neque salutis Penitentia nobis sufficiatur. Nam, ut a S. Jacobo Apolos dictum est: Quicunque tamen legem seruaverit: offendit autem in uno, factus est omnium reus. Jacobi 3. Ita Concil. Trid. Catechismus part. 2. De Sacr. Penitentie, §. 40.

Sed & §. 39. Monendos Fideles, & maximehortandos elle docet, Ut ad singula mortalia crimina propter contritionem doloris addobore studeant. Ita enim Ezechias Contritionem describit: Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anima mea. Etenim recognoscere omnes annos, est signifikatum peccata distare, ut ex animo deleras. Sed apud Ezechielum quaque legimus: Simpliciter Peccatum sicut omnibus peccatis suis, vita viveret. Ad singulas scilicet mortalia peccatorum species propriam adhucere contritionem, ut propria singularium gravitas, & scelitus est, falberrimum fuerit: ut docet S. Jo. Chrys. Homilia 42. in Matthaeum. Non est profecto (inquit) non est insufficiens ad emendandum via, si cum omnia secundum speciem in unum peccata collegitis, afflita anima dividit ipsa veritas, ac de ipsi deinde cotino mediterit, & cogites. Nam qui hoc faciet, his adeo compungetur, ut neque ha vita se ipsum dignum existimat. Quod qui desipsa judicialit, omni certior humilis viveret in dies. Nec fornicaciones solum, & adulteria, atque illa, que omnes prehorreant, collegitis; verum etiam occultas infidelium confitit, & calumnias, obrediciones arcanas, inanem gloriam, & invidiam, extranea huiusmodi omnia collige. Non enim sufficiunt, qui haec delinquunt, extremon suppliciorum dolores. Nam & consivitatores in galena incident: & qui vero

ARTICULUS IV.

De Contritionis objecto.

Contritionis objectum sunt peccata propria, & praeteregit, contritio namque odium est, ac detestatio peccati, propria voluntate commissi ab eo, qui firmum habet deinceps non peccandi propositum. De alienis prout de peccatis non conterimus, quoniam illa displace nobis debent: nec de originali peccato, quoniam & illud determinat quicquid debet, & dolere, ac erubescere, quod in eo natum sit, dicendo cum Davide: Ecce enim in iniuribus tuus conceptus sum, & in peccatis conceperis me mater mea: & ad illud defensionem per susceptionem Baptismi, & ad concupiscentiam ex eo superflue domandam, eradicanam, crucifigendam teneat. Dolor ille de peccato originis homines ad Baptismi desiderium accedit, secundum illud S. Aug. Lib. De Correctione, & Gratia, cap. 6. Corripitur origo damnabilis, ut ex dolore Contritionis voluntas Regenerationis oriatur. Neque etiam circa paucam peccata confectus contrito versatur: hic namque materia sunt patientia, non penitentia, si de penitentia temporalibus hujus vite loquuntur: nec eas detestari, sed amplecti debet Patientem, ut a Deo ordinatis ad expiationem peccatorum suorum. Peccatum vero alterius vita debet, maximeque exterius ne incurrisse merito doler; sed haec non est proprietas dicti contrito, nisi quatenus dolor est de peccatis, propter quae peccatis obnoxios est. Unde quod S. Aug. ait, Ser. 35. alias 50. inter Homilias quinque: Nemo de Coniunctione etiam in incorruptibilem, immortalemque desiderat: nisi cum vita huius temporalis, corruptibili, mortalissima, peccatoris est, ut Penitentiam, qui Penitentiam impositum sedulo obibant, si casu in iritate, vel in mari, ubi eis subveniri non posset, morte interciperentur, antequam reconciliari videntur, memorie orationibus, & oblationibus Deo commendarentur.

Mai. 50.

Quo sensu Objictrum commune Theologorum Axioma: Penitentem ex atrito fieri constituit in Sacramento Penitentiae: quod atrito fuit certe sulfum est, nisi Atritio ex solo peccatum meo Penitentia concepta sufficiens est: dispositio ad justificationem in Sacramento.

Objictrum itaque Contritionis actualis sunt peccata: seu mortalia, seu venialia: sed actualis Contrito ad mortalia venientib[us] omnibus necessaria est, ut scilicet singulis peccatis mortaliis diligenter examine in memoriam recovatis, singula peccator detestetur: ad venialium autem mortaliis, ostenditam suffici virtus contritionis (ut loquuntur Theologi) qui quidem in ea postea, ut quis eo affectu, coque caritatis fervore in Deum seruant, ut si singula pecunia venialis eius memoria actu occurrerent, illi difficiunt, ac de illis ex animo doleret: Nec ad veniam dumtaxat, sed & mortalium, quae post accursum, & diligens conscientie examen memoria non occurrant, virtus illa confortat sufficiat. Quia S. Thome doctrina est p. q. 87. art. 1.

Quam autem necesse non sit, ut tot Contritionis actus eliciantur, quot numero commissa sunt peccata; necesse tamen, ut singulis disculsi, collectis, & in memoriam recovatis, singulare recovatis, unus contritionis actu in omnia, & singula seruare, & ad omnia, & singula terminetur. Unde Concil. Trid. dist. 14. can. 5. Contritionem parum docet per distinctionem, collectionem, & differentiationem peccatorum suorum, quia quis recovit annos suos in amaritudine anima sua, ponderando peccatorum suorum gravitas, multitudinem factum est. Quod S. Th. confirmat in 4. Se. tent. dist. 17. qui. 2. art. 2. qu. 6.

Necessitate est igitur, peccata omnia, qua admittimus, edisse, & dolere, ne si quidam tantum dolamus, sicut & similes, neque salutis Penitentia nobis sufficiatur. Nam, ut a S. Jacobo Apolos dictum est: Quicunque tamen legem seruaverit: offendit autem in uno, factus est omnium reus. Jacobi 3. Ita Concil. Trid. Catechismus part. 2. De Sacr. Penitentie, §. 40.

Sed & §. 39. Monendos Fideles, & maximehortandos elle docet, Ut ad singula mortalia crimina propter contritionem doloris addobore studeant. Ita enim Ezechias Contritionem describit: Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anima mea. Etenim recognoscere omnes annos, est signifikatum peccata distare, ut ex animo deleras. Sed apud Ezechielum quaque legimus: Simpliciter Peccatum sicut omnibus peccatis suis, vita viveret. Ad singulas scilicet mortalia peccatorum species propriam adhucere contritionem, ut propria singularium gravitas, & scelitus est, falberrimum fuerit: ut docet S. Jo. Chrys. Homilia 42. in Matthaeum. Non est profecto (inquit) non est insufficiens ad emendandum via, si cum omnia secundum speciem in unum peccata collegitis, afflita anima dividit ipsa veritas, ac de ipsi deinde cotino mediterit, & cogites. Nam qui hoc faciet, his adeo compungetur, ut neque ha vita se ipsum dignum existimat. Quod qui desipsa judicialit, omni certior humilis viveret in dies. Nec fornicaciones solum, & adulteria, atque illa, que omnes prehorreant, collegitis; verum etiam occultas infidelium confitit, & calumnias, obrediciones arcanas, inanem gloriam, & invidiam, extranea huiusmodi omnia collige. Non enim sufficiunt, qui haec delinquunt, extremon suppliciorum dolores. Nam & consivitatores in galena incident: & qui vero

De Sacramento Penitentiae.

351

inebriatur, nihil cum Regno Dei habet commune. Et qui proximum non diligit, sic Deum offendit, ut neque Marcius juvetur. Et qui propinquos negligit, sicut negat: & in mente perire. Idem confirmat S. Celsinus Arelatensis Hom. 10. Homo ipse (inquit) se decipit, si cum in modulio fibi fervore sentias morbum, per superficiem corporis molle dedicas unguentum. Hac itaque principia mala ingenti rugitur, & gemitus, & sonus indigent lacrymarum: aquae per lacrymas clamandum est cum Propheta, Rugiebam a genitu cordis ps. 37. 9. mei... Oportet igitur sicut super mortuum conclamatum, ita magnis super extinctam animam dare plantus. Et quando molestus mater orbis super amissione unicelli sui fratto petere laetatur: ita convenit super unicam suam, sed cum se proparationis astigit... necesse super hanc unicam criminum numerorum confessam tam pondus doloris effundit, si forte lacrymarum vivificata sonibus calore sibi sufficiatur.

PROPOSITIO III.

Et si vehementissima Contritio non sit, vera tamen, & efficax esse paret.

Si enim usserit, ut que sensibus subjectis sunt, magis quam spirituibus nos afficiant, & vehementius moverant voluntatem, idque circa culpam hominis, propter statum anima in corpore corruptibili constituta. Quare nonnulli interdum maiorem ex filiorum obitu, quam ex peccati turpitudine doloris sensum capiant. Veritas enim Contritio esse paret, quoniam lacrymae doloris acerbitate non consequntur: quia tamen in Penitentia summopere optant, & commendandae sunt (inquit Concilii Trid. Catechismus). Atque ad id valent plenum Nivitiratum, Davidis, Peccatrix Mulieris, & S. Petri exempla, qui omnes uberrimos, amarissimique lacrymis. Dei misericordiam implorantes, peccatorum veniam impetrabant. Hinc Patres lacrymas Secundum Baptisma vocarunt, scilicet S. Greg. Nazianz. Orat. 40. in Sancta Lumina, S. Greg. Nyssenus, Homilia in eos, qui de aliis durius iudicant, S. Jo. Chrys. Hom. 4. De Penitentia, S. Isidorus Peloponeta, Lib. 1. Ep. 408. S. Isidorus Hispanus, Lib. 2. De Officio Ecclesiastico quomodo. cap. 24. & S. Jo. Damasceni, Lib. 3. De Fide Orthodoxa, do planctio. 10. Hinc S. Celsinus Arelatensis, Serma 33. inter Aug. genda. finianos, alias 41. De Sanctis, nunc in C. 4. Appendix, ait: Si lugemus extinximus nostram animam, quoniam alienam carnem meritorum plangimus. Si aut uxor, aut filius, aut maritus mortui fuerint, in terram se callidus homines, capilloribus, trahentes, pectora raudendo, in luctu, & penitentia, vel in lacrymis non parvo tempore perseverant. Reg. 20. Fratres, exhibeant anima nostrarum, quae illi exhibent alienam carnem... Carnem, quoniam non possumus sustinere, plangimus: & animam uestram mortuam non plangimus, quam possumus per facultatem ad suum priusum revocare?

Præclare S. Aug. Serma 65, alias 13. inter editos a Thes. logis Partenibus, c. 4. ait: Vita corporis anima est: vita nostra.

Duplici ratione hanc Propositionem probat Concilii Trid. Catechismus, prima haec est: Cum perfecta Contritio sit caritatis actio, a timore, qui filiorum est, profecta, idem stauendus est caritatis, & contritionis modus. Caritas porto qua Deum diligimus, perfectissimus est amor: singula pecunia etiam est caritatis, & contritionis modus.

Contra itaque haec est: Sanctis, nunc in C. 4. Appendix, ait: Si lugemus extinximus nostram animam, quoniam alienam carnem meritorum plangimus. Si aut uxor, aut filius, aut maritus mortui fuerint, in terram se callidus homines, capilloribus trahentes, pectora raudendo, in luctu, & penitentia, vel in lacrymis non parvo tempore perseverant. Reg. 20.

Fratres, exhibeant anima nostrarum, quae illi exhibent alienam carnem... Carnem, quoniam non possumus sustinere, plangimus: & animam uestram mortuam non plangimus, quam possumus per facultatem ad suum priusum revocare?

Ratio altera haec est. Sicut Deus summum bonum est in omnibus, quae diliguntur sunt: ut peccatum summum est malum inter omnia, quae odiosus homines debent: unde quare ratio probat Deum summe diligendum esse, eidem demonstrat peccatum odio maximo detestandum. Omnibus vero rebus amorem Dei anteponendum esse, ita ut ne vita quidem conservanda casta paccare licet, aperte nos docet Chiristus Dominus Matth. 10. Qui amat (inquit) parentem, aut matrem plus quam me, non est me dignus: & qui amat filium, non est mihi dignus. Et Matt. 16. Qui voluerit animam suam salvam faciat, perdet eam. Quidammodum igitur nullus finis, & modus caritatis prescribitur: Modus enim diligendi Deum, est ipsum diligere sine modo (inquit S. Bern. Lib. De diligendo Deo) ita detestatio peccati nullus modus definitus est.

Idem argumentum tractat S. Th. in 4. Sentent. dist. 17. q. 2. art. 2. q. 2. & Propositioem nostram his rationibus probat.

Omnibus dolor in amore fundatur: sed amor caritatis, in quo fundatur dolor contritionis, est maximus: dolor itaque contritionis est maximus.

Secundo, dolor est de malo, ac proinde gravius malum doloris majoris objectum est: a culpa gravius est malum penitentiae.

Tertio, quantum aliquid placet, tantum contritum ejus diperficit: finis autem super omnia placet: cum omnibus propter ipsum desiderantur: & video peccatum, quod a fine ultimo avertitur, super omnia diperficit debet.

PROPOSITIO II.

Contritionem non solum maximam esse necesse est, sed vehementissimam esse decor, ita ut ignaviam omnem, & recidivam excusat.

Diversi Scriptura Sacrae testimonii Propositio probatur. Deut. enim 4. scriptum est: Cum quiesceris Dominum Deum tuum, inveneris eum: si ramam tota corde quiesceris, &

PRO: